

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune
în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
germond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

"GAZETA" iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
străară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 88.

Brașov, Miercuri 18 Aprilie (1 Maiu).

1907.

Chestiuni de consolidare.

Petrecerea Majestății Sale în Praga și autograful împărătesc și re-gesc către guvernatorul Boemiei, în care monarhul mulțumește poporațiunii boeme pentru frumoasa și cordiala primire, ne face să aruncăm o privire asupra Austriei și să asemănăm situațiunea de azi și cea de odinioară în cele două state dualiste.

Sunt numai câțiva ani, de când cei dela cârma statului ungar priveau cu compătimire la cele ce se petreceau în Austria unde știm că obstrucțiunea germană și apoi cea cehă au împiedecat mai mulți ani de rând funcționarea regulată a parlamentului. Foile liberale tiszaieste se laudau în felul lor cunoscut, că în Ungaria toate merg neted în dietă, că țara nu este sfâșiată ca Austria de certele dintre naționalități și că Maghiarii sunt superiori celor din statul vecin, căci n'au de a se lupta cu atâtea buclucuri, ci sunt o „națiune unitară“.

Ori de câte ori ni s'a dat ocaziunea, am relevat și accentuat că luptele aprige naționale din Austria pot să facă impresiunea că imperiul ar fi sfâșiat, dar în realitate aceste lupte purtate c'un interes atât de viu și cu atâtea tenacitate, sunt semnul cel mai vădit, că procesul de consolidare interioară în statul vecin nu stagnează, ci înaintează. Totodată am afirmat și am susținut, că stările din Ungaria create în mod artificial prin snprimarea vocii naționalităților în parlament și prin monopolizarea acestuia în favorul rasei dominante, procesul de consolidare interioară stagnează, ceea ce înseamnă o mare pierdere pentru viitor.

„Astăzi se dovedește că afirmările noastre au fost întemeiate. Poporațiunea Austriei prin luptele ei a ajuns la punctul cel mai însemnat de consolidare prin introducerea votului universal care va forma temeiul pentru o constituție modernă, sub a că-

reia scut să se poată simți bine toate popoarele imperiului.

S'a schimbat așadar curând sceneria și pe când statul vecin a pornit cu pânzele umflate spre portul salvator al vieții de stat moderne alcătuite pe baze democratice, pe atunci în Ungaria, după sbuciumările prin cari a trecut în anii din urmă constituția ei, s'a dat pe față în mod cel mai bător la ochi totala ei insuficiență și e azi neindoișor pentru ori și cine, că Ungaria n'a ajuns încă nici la începutul rezolvării problemei grave ce i-o impune din zi în zi mai mult chestiunea naționalităților.

Ce-i drept nici în Austria conflictele interioare încă nu sunt aplanate, dar sunt pe cale de a se aplană; toate sunt puse în mișcare pentru a putea ajunge c'o zi mai curând la țintă.

Și în privința aceasta sunt de-o importanță simptomatică vizita Majestății Sale la Praga și cuprinsul scrisoarei autografe ce a adresat-o monarhul guvernatorului Boemiei. Majestatea Sa se descopere în amintita scrisoare ca cel mai fervent aderent și promovător al păcii naționale în Boemia. Crede, că a sosit momentul ca Germanii și Cehii să-și dea mâna pentru a se înțelege și a putea conlucra împreună pentru binele patriei fără ca să fie îngrijăți că nu și-ar putea păstra naționalitatea. Monarhul provoacă direct cele două națiuni de-a face tot posibilul să aplaneze între ele contrastele naționale ecizistente și se provoacă din nou la executarea votului universal, care crede că va promova aceste nizuințe.

Cât de departe stăm noi cei din Ungaria de ceea-ce vrea să zică autograful prea înalt când îndeamnă la aplanarea contrastelor naționale, la conlucrarea comună a popoarelor având fiecare siguranța că i-se va păstra naționalitatea!

E vorba aici de principiu și de sistemul de guvernare, căci altfel știm

prea bine că împrejurările de acolo sunt diferite de cele în cari trăim noi și aceasta mai ales în ce privește Boemia și cele două națiuni ale ei, cari ocupă primul loc ca elemente de cultură în concertul popoarelor monarchiei noastre.

Deosebirele însă fie cât de mari nu schimbă nimic din faptul, că aici în Ungaria cu toate chestiunile de libertate și de naționalitate mergem calea racului, pe când în jurul nostru principiul egalei îndreptățiri naționale câștigă tot mai mult teren și reputează tot mai mari învingeri.

Când se vor convinge odată bărbății de stat unguri, că fiecare zi, care întârzie rezolvarea dreaptă a acestor chestiuni, naște noue și tot mai mari pericole pentru Ungaria?

Din dieta ungară. În ședința de ieri a dietei s'a debătut proiectul privitor la înarticulararea cheltuzelilor comune. După referentul Hoitsy, care recomandă spre primire proiectul, a luat cuvântul dep. Hollo. Coalițiunea — a zis Hollo — care a luat asupra ei restabilirea ordinii constituționale, trebuie să voteze proiectul, totodată însă trebuie să declare, că guvernele premergătoare, cari au achitat plăți fără a avea plinipotență, au purces în mod ilegal (Voc: Trebuie trase la răspundere). Proiectul se votează în fine.

Proiectul de lege al ministrului Ap-ponyi va fi pus la ordinea zilei în camera magnaților în ședința de Mercuri, după sfințele Pașii. Poimâne, Joi, se vor întruni comisiunile financiară și justițiară a casei magnaților pentru a examina proiectul.

Maj. Sa monarhul către popoarele Boemiei. Maj. Sa a adresat guvernatorului Boemiei un autograf, prin care mulțumește pentru primirea frumoasă și cordială ce i-s'a făcut din partea poporațiunii Boemiei. Maj. Sa crede, că a sosit ceasul, în care ambele popoare, întărite în puterea și viața lor națională, pot să-și întindă neimpedecate mâinile spre înțelegere și pot să stea umăr la umăr, fără grije pentru susținerea intereselor lor de rasă, la o muncă și activitate comună.

Prin ducerea la îndeplinire a votului universal și printr-o activitate comună a reprezentanților ambelor naționalități s'ar putea inaugura opera dorită a aplanării contrastelor naționale, care trebuie sprijinită din toate puterile și trebuie dusă peste toate greutățile la sfârșitul dorit. Maj. Sa consideră de cea mai mare bucurie a sa, dacă i-s'ar da să simtă și bucuria păcii naționale.

»Creștinii sociali« și guvernul Beck. Nu de mult am arătat că prin reforma electorală din Austria pe baza votului universal s'au urcat șansele partidului creștin-social în mod însemnat, așa că în viitorul parlament acest partid va fi în stare să joace un rol de căpetenie. Se mai zice că ministrul președinte br. Beck, având în vedere acestea, voește ca încă de pe acum, înainte de intrunirea camerei pe baza noiei legi electorale, să ofere partidului creștin-social două fotoluri ministeriale în cabinetul său. Acum se spune că conducătorii micului partid au declarat, că nu sunt înclinați a intra în ministeriu de pe acum, ci vor aștepta să se termine alegerile fiindcă speră că atunci vor putea pretinde să li-se dea în cabinet 3 fotolii de miniștri, ca să-și asigure în viitor o influință decisivă în guvern.

Deputații croați din dieta ungară au ținut ieri o conferență în chestia trenurilor croate și s'au ocupat indeoseb cu limba oficială la căile ferate ale statului din Croația. La conferență au luat parte și Banul, ministrul pentru Croația-Slavonia Josipovici, șeful de secție Nicolics și consilierul ministerial Stettina. Conferențele continuă.

Delegație de țărani la Tar. »Agenția Westnic« spune că Tarul, primind Duminică o delegațiune de țărani, i-a mulțumit pentru devotamentul și credința lor pentru Tar și le-a făgăduit, că va face tot ce va fi necesar spre a îmbunătăți starea țăranilor. Tarul a spus, că va izbuti cu sprijinul lor și cu cel al membrilor credincioși ai Dumei, cari s'au ales acum și cari se vor mai alege pe viitor. Împăratul a spus, că este fericit de ocaziunea ce are de a arăta delegațiunii pe principele moștenitor și a terminat mulțumind pentru sentimentele ce i-se exprimă de cei ce sunt cu adevărați ruși.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Carba din Amalfi.

Nuvelă de W. Urban.

— Ur mare. —

Judele răsfai un moment prin acte și ceti o depunere, ce o făcu factorul postal și după care seniorul Woodwell în ziua fatală a părăsit binișor amețit de beutură hotelul după două-spre-zece oare din zi. Crima putu dar să se săvârșească numai de atunci încolo. Se putea admite, că făptuitorul și-a pândit victima și că la cea dintâiu ocaziune, așadar în timpul indicat de Francesco a sărit asupra ei și a aruncat-o de pe șosea între stânci, unde a putut-o jefui mai nejenat. În tot cazul procedura nu va fi durat decât scurt timp, poate numai câteva minute, deoarece în ziua mare șoseaua tot nu e așa de tot părăsită, ca făptuitorul să fi cutezat a-și lua mult timp.

»N'ai observat nici o luptă?«

»Nu« răspunse Francesco grăbit; apoi după o pauză continuă:

»Aceasta nici n'ar fi fost cu putință, chiar dacă cei doi oameni s'ar fi luptat unul cu altul, căci stâncile tocmai la locul acela sunt tare respirate, așa că o aseme-

nea luptă s'ar fi putut observa numai, dacă cineva ar fi fost în nemijlocită apropiere.«

»Avea Giorgio Masuri, sau bărbatul pe care l'ai văzut, ceva la sine, o armă, un pachet sau altceva?«

»Pe cât am putut vedea, avea un băț în mână, mai departe nimic.«

»Poate o săcure, pe care ai luat-o de băț?«

»Aceasta ar fi cu putință.«

»Bine, mai departe ce făcu omul?«

»El se urcă printre stânci sus pe șosea. Mai departe nu pot spune nimic, căci nedând importanță lucrului și având să grijesc de barca mea, n'am băgat de seamă ce a făcut omul mai departe. Când mă uitai ear într'acolo dispăruse. Imi veni în minte că l'am văzut numai când, câteva oare mai târziu, am fost făcut atent prin strigătele și vaetele »gobbei« și când debarcând am găsit cadavrul englezului pe locul, unde mai înainte l'am văzut pe Giorgio Masuri umblând.

»După părerea dumitale trebuia să vadă dar și Giorgio Masuri cadavrul și să dea alarmă, dacă a fost cu conștiință curată.«

»Desigur și dumneata ai găsit cadavrul jefuit?«

»Da Escelență.«

Cu aceasta a fost terminată și as-

cultarea lui Francesco. Romero scrisese procesul verbal. Mai întrebă unele lucruri secundare, după apoi pe Francesco, să subscrie, și după ce l'a scris, zise în tonul obicinuit:

»E bine, te poți duce.«

Francesco hesită.

»Escelență, zise el după o mică pauză, premiul ce este publicat...«

Romero se uită la el surprins, firește.

»Firește, premiul îl vei căpăta D-ta, dacă prin dumneata se va da de urma făptuitorului.«

»Voiam să zic numai, că pretind să mi-se dea premiul. Suntem așa de săraci, Escelență, și veți înțelege.«

»Să înțelege de sine. Poți se contez la el, dacă arătările d-tale vor duce la scopul dorit.«

Acum se retrase Francesco. Romero însă se opri câteva timp la fereastră și privi gânditor la luciul mării. Apoi luă dintr'o cutie un formular tipărit, îl umplu cu dată, nume și subscriere și îl dete unui carabiner, ce se afla pe coridor.

4.

Spre seară Concetta se duse la locuința Doinei Beata spre ai sta în ajutor la excursiunea ce o făcea zilnic la țarm. Tânăra fată era peste toată ziua cuprinsă

de o frică neînțeleasă, ca și când ar presimți o nenorocire. Se gândea mai întâi la Donna Beata. Ce ușor, își zise ea, i-s'ar putea întâmpla bătrânei ca mergând prin stradele înguste și pietroase să se împiedece să cadă și să-și atragă o nenorocire. Ori ce ar fi zis oamenilor, ori ce ar fi voit ei, Concetta era de firma credință, că face bine dacă sta în ajutor sârmaneii carbe.

Când era aproape de locuința Beatei, simți un miros de turtă proaspătă de ciapă și când intră în odaia, unde locuia carba, o află pe aceasta ocupată. Ea voia tocmai să fixeze pe marginea unei farfurii niște micl luminări de ciară. Pe farfurie era o turtă rotundă pregătită din tomată, ciapă, untdelemn și piper, care se numește pe italienește »pizza«. Lângă farfurie erau două părechii de ciorapi noi de lână, o bonetă nouă creată și într'altă farfurie pierseci proaspete frumoase și o sticlă de vin negru.

»Tu ești Concetta?« întreba carba, care recunoscu pe tânăra fată deja de pe umblt.

»O, donna Beata, ce faci aici?« zise Concetta surprinsă. »Vrei să serbezi, ce miros bun — și ce multe făcliuțe! Ce are să însemne aceasta?«

»Nu știi? Astăzi e onomastica lui Giorgio.«

»Astăzi?«

Dictionarul limbii române.

Din raportul d-lui Dr. Sextil Pușcariu către comisiunea Dictionarului reproducem azi ceea-ce serie despre adunarea și alegerea materialului lexical.

Adunarea materialului.

Prin faptul că Academia mi-a pus la dispoziție cele vre-o câteva sute de mii de extrase culese de d-l A. Philippide și de colaboratorii săi, am fost scutit de cea mai anevoioasă dintre lucrările pregătitoare, de munca grea și obositoare a adunării materialului. Acest material face abstracție de numirile de persoane și de localități și de lexicul dialectelor: aromân, meglenit și istro-român, dar e scos, în schimb, din opere literare daco-române din toate timpurile și de pretutindeni. Judecând după lista cărților extrase și după cuvintele redactate până acuma, d-l A. Philippide a dat o deosebită atenție scriitorilor moldoveni din sec. XVII-lea, epocii dela sfârșitul secolului XVIII-lea până la Alecsandri și Odobescu, lui Eminescu și generației următoare, apoi literaturii populare, întrucât ea a fost publicată în volume și reviste speciale. La acest material sunt în fericea situație a mai adăoga vre-o 55.000 de extrase adunate de mine, mai ales din scriitorii cei mai noi, care prin stilul lor bogat în expresii populare contribuiesc mult la dezvoltarea limbii noastre literare. Ori-cât de bogat ar fi acest material, e natural că el poate fi îmbogățit prin extragerea din cărți nouă.

Sunt multe scrieri vechi de cea mai mare importanță, care au rămas necerțate. Ca să nu pomenim altele, vom numi aici numai Palia dela Orăștie, Pravila de Govora și Noul testament de Bălgrad, care se distinge, mai mult chiar decât Biblia dela 1688, printr-o limbă frumoasă și îngrijită. Manuscripte n-au fost extrase de loc, iar dintre publicațiunile de documente vechi, în care mai cu seamă se găsește limba populară a veacurilor trecute, neinfluențată de originale streine și un tezaur lexical cu mult mai bogat decât în traduceri de scrieri bisericesti, a fost ales numai Uricariul, o lucrare cu multe greșeli. Și în privința scriitorilor mai noi se observă o preferință — poate neintenționată — pentru poezii și prozatorii moldoveni, ceea-ce face ca din repertoriul cărților extrase să nu lipsească numai nume ca Budai-Deleanu, Carlova, Nicolescu, Mureșianu, ci chiar și Bolintineanu și Eliade Rădulescu. Cărți de terminologie științifică, în afară de câteva manuale de școală, n-au fost extrase aproape de loc, de asemenea n'a fost consultat, pentru termenii de drept, politică, armată, finanțe, învățământ, etc. Monitorul Oficial. Adevărata comoară lexicală nu se află însă în nici un fel de scrieri, ci ea zace în limba vorbită de popor. Un dictionar al limbii române va putea deci numai atunci să se apropie de desăvârșire, când va cuprinde și acest material, cules prin chestionare trimise în toate părțile locuite de Români.

Dar ar trebui ani de zile pentru a se culege acest material nou. Afară de aceea, dacă pe de o parte mulțimea extraselor facilitează redactarea dictionarului, — căci dintr-o sută de exemple mai ușor se găsește cel caracteristic și mai bine se pot preciza cele mai amănunțite schimbări semantice, — pe de altă parte ea, îngreunează lucrarea, căci examinarea lor cere

»Firește, astăzi sunt douăzeci și șapte de ani de când a fost botezat.

»Ah și eu am uitat! Nu dar...»

Donna Beatta îi zise în ton reproșant: »Firește așa sunt tinerii. Și apoi zic că e iubire!»

»Dar în adevăr n'am știut...»

»Da dragă, continuă bătrâna suspinând adânc. »Ce înseamnă iubirea, Concetto, știe numai o mamă, știu numai eu. Tinerilor, o Doamne, le fierbe sângele în vine și sunt preocupăți numai de ei. Când însă o mamă îmbătrânește și încărunțește și nu mai are nimic pe aceasta lume decât pe copilul ei, dacă totul în jurul ei e un pustiu fără mângâiere și întunecat, dacă lumea o incunjură ca și pe un mormânt larg și groaznic și afund, atunci incolțește în cutele cele mai ascunse ale inimii noua viață, atunci se desvoaltă în cugetul și în simțirea ei adevărata iubire care nu știe, nu vede și nu simte alta decât pe copilul ei. Lumea mea e Giorgio; ce nu se ține de ea nu există pentru mine.»

Oarba vorbea încet și mai mult șoptind, iar Concettoi i-se părea că fața palidă și bolnăvicioasă a ei se luminează prin reflexul unei fericiți tăcute și ascunse, ce o simțea oarba în inima ei.

»Oamenii zic, că sunt oarbă, zise donna Beatta după o pauză, »și totuși nimeni nu cunoaște copilul meu așa de bine

un timp material și o cheltueală de puteri înzecit mai mare.

Acest dictionar e însă așteptat de atâția ani, încât azi trebuie să ocolim tot ce ar putea întârzi apariția lui și i-ar îngreuna redactarea. Strădania noastră va fi deci deocamdată mai ales gruparea și rânduirea exemplelor, așa ca pe viitor, la o a doua ediție, să se poată adăoga cu ușurință materialul nou, să se implinească lesne lipsurile și să se îndrepteze aproape de sine greșelile, cari au trebuit să se nască din aceste lipsuri. Câteva mii de cuvinte și etimologii nouă, câteva zeci de mii de subînțelesuri mai precise și de citațiuni mai bine alese vor apropia ediția viitoare mai mult de idealul unui bun dictionar, — dar a ajunge acest ideal, a atinge desăvârșirea, nu va fi cu puțință niciodată, căci limba unui popor e un aparat atât de uriaș și întretesut de atâtea subtilități, e supusă la atâtea transformări zilnice, încât nu o pot încăpea scoarțele câtorva volume scrise de mână omenească.

Această conștiință ne face să renunțăm mai ușor la complectarea materialului care ni-s'a pus la dispoziție și să nu adăogăm decât ceea-ce ni-se pare absolut necesar, luând încolo de bază extrasele, de multe ori neegale ca valoare și exactitate, pe care a le fi adunat rămâne, în cea mai mare parte, meritul d-lui A. Philippide și al colaboratorilor săi.

Alegerea materialului.

Dacă acest dictionar s'ar scrie numai pentru filologi, ar trebui să înregistreze tot materialul adunat. Din punct de vedere lingvistic, orice cuvânt întrebuit odată în scris sau în vorbire e de însemnătate; une-ori o formă sporadică, o formațiune efemeră, poate prezenta pentru lingvist mai mult interes decât cele mai uzuale cuvinte. Pe de altă parte, cu cât se vor da mai multe citațiuni pentru fiecare cuvânt, cu atât cercetările asupra lui vor putea fi mai întemeiate. Dar scopul dictionarului acestuia nu este și nu poate fi atât de unilateral; el nu se adresează numai acelor puțini cari se ocupă în mod științific de limba română, ci tuturor celor cari se interesează de ea, din orice punct de vedere. Iar ceea-ce pentru cei dintâi poate fi de folos, e adesea stricicios pentru cei din urmă. Filologul are critica necesară pentru a deosebi momentele esențiale de cele accesorii, el e obișnuit cu cercetări metodice, ochiul său este destul de ager ca să distingă cuvintele elementare de cele ce n'au avut niciodată sorți de a se încetățeni în limbă, să observe greșelile lexicografice și să-și scoată din sute de citațiuni pe cele ce sunt caracteristice. Dar publicul mare, căruia mai ales i-se dă acest dictionar, nu va ști să spicuiască dintr'un material prea vast, se va pierde în amănunte, fără să deosebească părțile esențiale, și cu drept cuvânt poate cere ca lucrarea de selecțiune să nu fie lăsată în sarcina lui, ci să fie făcută de filologul care redactează dictionarul.

O alegere bine chibzuită din materialul vast, care-mi stă la dispoziție, este deci una dintre grijile mele de căpetenie. Am redus numărul citațiunilor la minimul posibil și, în loc să umblu după cuvinte rare, am căutat, cu rizerul de a nu fi complet, să omit toate acele vorbe, cari mi-se păreau că se potrivesc mai bine într-o colecție de curiozități decât în dictionarul limbii române. Numai astfel se poate

cum îl cunosc eu, nimeni nu-l vede cu atâta agerime cum îl văd eu. Deși mai în urmă l'am văzut numai ca copil de doi ani, sunt în stare a-l găsi între mii și milioane de oameni. Când îi aud pasul, îl văd clar înaintea mea, când aud respirația lui, știu cum se simte, din vocea lui aud dacă e mândros ori indispus, vesel ori trist. Cum a crescut în ochii lunei și s'a desvoltat așa a crescut el și în interiorul sufletului meu. Simțul meu își înlocuiește ochiul la Giorgio. Vezi Concetto, aceasta este iubirea. Toate puterile mele, toată cugetarea mea este numai el. Eu sunt Eul lui celălalt, sângele lui e al meu, sufletul său e umbra mea și lovitura, care-l va nemeri, este moartea mea, c'un cuvânt — el e copilul meu.»

Ea spuse toate acestea liniștit și cu inima veselă aproape i-se vedea un suris pe buze. Dar fiecare din cuvintele ei apăsa greu inima Concettoi.

Porniră, era timpul. Clopotul catedralei sună de Ave Maria. Giorgio se va întoarce astăzi ceva mai curând, își gândeau ele, fiindcă era onomastică lui, și l'așteptau să vină la locul obișnuit. Voi au să apară lucrul, ca și când ele ar fi uitat cu totul de sărbătoarea lui, și el să fie surprins numai după ce vor sosi acasă văzând cele ce s'au pregătit pentru serbare.

(Va urma.)

micșora, volumul dictionarului și grăbi terminarea lui. Pentru ca să se vadă însă, că în acțiunea mea de spicuire n'am fost condus de considerațiuni neștiințifice, cum e o clasare subiectivă estetică a cuvintelor în »frumoase« și »urite«, nici de tendențe patriotice care nu admit cuvinte de origine neromană, mă simt dator a arăta unele dintre principiile pe care le-am urmat.

(Va urma.)

Un răspuns

d-lui Szabó Elemér, subinspector reg. de școală în Deva.

Cumcă inspectorii regești de școală nu sunt pretini ai școalelor românești, e lucru indeobște cunoscut. Și cunoscând atmosfera, în care trăesc și stăpânul căruia îi slujesc, nici nu le-am lua în nume de rău nepretinia, dacă d-lor, când vizitează școalele, s'ar mărgini la împlinirea datorințelor lor, adică la controlarea conștiințioasă a învățământului și la constatarea obiectivă și imparțială a defectelor ce se pot afla și la școalele noastre, ca la ori și ce școală susținută cu mare greutate din banul poporului sărac.

Dar unii dintre d-lor nu se mărginesc numai la controlarea învățământului, ceea ce de altcum unii nu o pot face nepricepând limba de predare în școală, nici la constatarea defectelor, pe cari, unde sunt, le recunoaștem și noi conducătorii școalelor românești și ne nuzim a le în-lătura, căci doară mai mult ne zace nouă la inimă, decât d-lor inspectorii înaintarea în cultură și luminarea poporului nostru, ci din unele cazuri izolate și observări fugitive deduc concluziuni false și fac constatări nedrepte.

Ear pe baza unui asemenea fundament subred și fals, scriu prin foile unguerești tot felul de bazaconii și neadevăruri despre poporul nostru și despre conducătorii lui, preoți și învățători, prezentându-l ca pe un popor semi-sălbatic, iar pe aceștia ca pe niște conducători orbi-întunecați, cari în loc să cultive și să lumineze poporul îl întunecă și abrutisează.

Așa a făcut mai pe urmă d-l Szabó Elemér, subinspectorul regesc din Deva, care în Nr. 16 din 11 Aprilie a. c. al foaiei »Néptanítók Lapja« sub titlul: »Tapasztalatok«, descrie pe preotul, pe învățătorul, școala și casa preotului din comuna V. în culori atât de scârboase, încât cetind acel articol, i s'ar părea omului că e vorba despre un sat de canibali din centrul Africei, iar nu despre un sat românesc din Ardeal.

E drept că d-l Szabó nu numește comuna, despre care e vorba, ci o arată numai cu litera inițială V. și astfel am putea trece cu vederea cele scrise de dânsul socotindu-le de niște fantazii ori fantazări vrednice de dispreț ori de compătămire, iar nu de luare în samă; dar după ce știu sigur, că sub comuna V. D-sa înțelege comuna Váralja, sau românește Subcetate, și fiindcă cele ce le spune d-l Szabó despre preotul și despre școala gr. cat. din Subcetate sunt, neadevăruri sfruntate și calumnii, nu pot să le las fără de răspuns, mai ales că din acele neadevăruri D-sa trage concluziuni generale și ofensează în chip revoltător întreg clerul și întreagă învățătoria română din acest ținut.

Dar să vedem mai întâiu ce scrie D-l Sz.?

Scrie că ajungând în satul V. a văzut de departe un țăran bătrân, nespus de murdar, nepieptănat, cu părul și barba vălvoi, curățind grajdul. Acel țăran ar fi fost popa, ca și care sunt cei mai mulți popi românești. Apoi cum e popa, așa e și casa lui: murdară și în nerânduială hurubă de lemn, în care pe »Alföld« nu ar locui nici cel din urmă birș. Dela popa a mers d-l Sz. la școală. Și oare poate fi dascălul și școala mai altcum decât popa și casa lui? Nici decum. Dascălul, un țăran prost și el, care abia știe ceva unguerește, școala ca și casa popii, o hurubă murdară batjocurită școală, iar școlari ca în palmă. A mai făcut pe drum cunoștință d-l Sz. și cu primarul comunal, care, lucru firesc, nu putea fi altceva decât un tip de cerșitor, prost și zdrențos, încât pe »Alföld« (vezi Doamne tipul culturai europene!) nici nu l'ar suferi în sat ne cum să facă primar pe un om, care s'ar înfățișa într'asa stare.

Ei bine câte vorbe atâtea neadevăruri! Mai întâi pe popa nu l'a putut vedea de departe, curățind grajdul și în halul descris, pentru-că casa lui fiind la o cotitură de drum nu se vede până ce ești lângă ea, iar în curte, fiind bine îngredită nu se poate vedea de pe stradă. Popa din Subcetate, fiind om cu stare bună, cu servitori și lucrători destui nu numai că nu-și curăță el grajdul, dar nici alte lucruri de ale economiei nu lucră. Casa lui nu e o

hurubă de lemn, cu o odaie și cuhnă, ci o casă frumoasă de zid, curată și bine îngrijită. Și dacă d-l Sz. dimineața la 7/2 oare nu va fi văzut ordine deplină în odaia de locuit, va fi văzut în odaia de oaspeți, curată și bine aranjată, în care a fost primit.

Acesta este curatul adevăr despre preot și casa lui. Las acuma să judece st. cetitori, dacă este lucru cinstit a răsplăti ospitalitatea așa cum a făcut-o d-l Sz. ? Și oare cugetă dânsul, că după aceste mai este vrednic de a fi primit și ospătat în casele preoților români?

Tot neadevăruri sunt și cele spuse despre școală. Voi dovedi aceasta cu un martor nesuspect, care este însuși inspectoratul regesc de școală din Deva, care în scripta sa din 21 Dec. 1903 Nr. 5493, adresată Vener. Ordinariat episcopesc din Lugos, poate chiar pe baza raportului d-lui Sz., zice că edificiul școlar e neescepțional (kifogástalan), face însă mai multe observări cu privire la locuința învățătorului, că ar fi prea mică având numai 1 chilie, cuhnă și cămară, și la lipsa unor requisite (cari de atunci s'au și procurat). Unele observări cu privire la învățător sunt juste, dar d-l Sz. în articolul său din »N. L.« și acelea le-a exagerat, căci altcum nu ar fi avut alt motiv de a defăima școalele românești.

E drept că mai la vale, în acelaș articol, zice că de atunci și-a schimbat părerea cu privire la școalele gr. catolice, dar atunci de ce generalizează, de ce aplică timbrul retrogradismului și al nepatriotismului tuturor școalelor românești? Eu nu cunosc starea școalelor gr. orientale din acest ținut, dar cred că nu este nici una, al cărei învățător să nu știe scrie și cotei sau să aibă de locuință un bordei, în care locuiește cu cățel cu purcel cu tot, cum scrie d-l Sz.

Crede doar D-sa, că prin asemenea afirmări fantastice, prin atari neadevăruri vătmătoare contribuie la îfățirea păcii și a armoniei între locuitorii de deosebite limbi și religii ai acestei țări? Crede d-sa, că chemarea unui inspector școlastic este să hulească și să defăime un popor, o clasă întreagă de oameni ori să coreagă cu blândetă și să caute a îndrepta pe calea legală defectele și scâderile ce le-ar afla la instituțiile peste cari e pus?

Nu, d-le subinspector, prin articlii de ziare ca și »Tapasztalatok« nu faci nici un serviciu instrucțiunii și educațiunii poporului, ci pierzi numai vremea și te faci de răs.

Vigilans.

Listele alegătorilor dietali pentru anul 1908.

Primum spre publicare următorul comunicat semnat de d-nii Fr. Hiemesch și Frideric Lurtz în numele comisiunii centrale electorale a orașului Brașov:

Comisiunea centrală orășenească pentru conducerea alegerilor în orașul liber reg. Brașov aduce prin aceasta la cunoștința publică, că listele provizorii ale alegătorilor dietali din cercurile electorale I și II ale orașului Brașov pe anul 1908 sunt deja pregătite în sensul art. de lege XV ex 1899 și că aceste liste împreună cu consemnarea celor omisi din liste, sunt depuse dela 5—25 Maiu a. c. în localitățile de oficiu ale magistratului orășenească — în cancelaria primarului — spre a putea fi luate în vedere de ori și care cetățean în oarele de oficiu, adică dela 8—12 oare a. m.; tot în acele zile dela 2—6 oare p. m. cei îndreptățiți își pot lua și copii de pe acele liste.

În contra acestor liste poate ori-cine reclama în chestie proprie. În cercul electoral, în care un alegător este trecut în lista electorală, fiecare alegător mai poate reclama și în contra primirii ori a omiterii nejustificate din liste a ori cărui alegător din acel cerc. Întru cât singurăticii, din cauza eventualelor defectuosități ale datelor pentru măsurarea dării, ar fi fost lăsați afară din liste de comisiunile de conscriere, ei își pot valida dreptul privitor la luarea în listele alegătorilor pe anul 1908 pe calea reclamațiunii.

Reclamațiunile sunt a se face dela 5—15 Maiu a. c.; iară observările asupra reclamațiunilor dela 16—25 Maiu a. c. Reclamațiunile le poate lua în vedere fiecare cetățean îndreptătit de a reclama și-și poate face observări asupra acelor. Reclamațiunile sunt a se face în scris. Într'o reclamațiune se poate cuprinde reclamațiunea referitoare și la mai multe persoane. Observările încă sunt a se face în scris, dar separat asupra fiecărei reclamațiuni.

Reclamațiunile și observările sunt a se adresa comisiunii centrale e

sunt a se prezenta *provăzute cu documentele necesare*, magistratului oraşenesc în cancelaria de lângă oficiul primarului oraşenesc. Pentru a se putea constata identitatea persoanei, în reclamaţiune are a se indica esact numele de botez şi de familie, ocupaţiunea, domiciliul şi atatea fiecăruia alegător, în interesul cărui se face reclamaţiunea.

Aceasta se face tuturor cunoscut cu observarea, că asupra acestor reclamaţiuni şi observări comisiunea centrală electorală va decide în şedinţele sale, ce le va ţine în sala de şedinţe a magistratului oraşenesc (Strada Porţii Nr. 63) în 2 Iulie a. c. şi eventual în zilele următoare totdeauna de la 3—5 oare p. m., iar decisiunile sale vor fi depuse la magistrat stând la dispoziţiunea publicului de la 20—30 Iulie a. c.

Cronica din afară.

Revoltele din Macedonia. Ambasadorii Rusiei şi Austro-Ungariei au intervenit pe lângă Poartă în favoarea grecilor Kusidis şi Busios, condamnaţi de tribunalul excepţional din Monastir.

Convenţia ruso-japoneză. »Daily Telegraph« află din Petersburg, că tratativele între Japonia şi Rusia fac progrese surprinzătoare. Peste câteva zile se va putea iscăli convenţiunea ruso-japoneză.

Contingentul recruţilor ruşi. Din Petersburg se anunţă cu data de 29 Aprilie: Astăzi se va fixa în şedinţă secretă a Dumei cifra contingentului recruţilor. Rezultatul votului ce se va da nu se poate şti încă. Vor vota pentru dreapta octombriştii, cadetii şi musulmanii, iar contra celelalte partide. Cu ocaziunea sărbătorilor au plecat pe la vetrele lor numeroşi cadetii şi membrii ai dreptei, iar felul cum vor vota membrii grupului muncii este îndolnic. Majoritatea, compusă din elemente ţărăneşti, va fi pentru proiect, minoritatea intelectuală însă contra proiectului guvernului; clubul polonez nu şi-a precizat până acum atitudinea. Astfel fiind, soarta proiectului este în mâna grupului muncii.

STIRILE ZILEI.

— 17 Aprilie v.

Ziua de mâne, Mercuri, 1 Maiu st. n. fiind serbată de lucrători ca zi de răpauş, pe care o ţine şi personalul din tipografia noastră, numărul proxim al ziarului nostru va apărea Joi sara.

Maj. Sa Monarchul după o şedere de 15 zile în capitala Boemiei s'a întors ieri la Viena. La gara din Praga s'au făcut Maj. Sale ovaţiuni entuziaste.

In amintirea profesorului Dionizie Făgărăşanu. În una din conferinţele trecute ale corpului profesoral dela scoalele medii române din Braşov s'a luat hotărârea de a se da fondului pentru ajutarea şcolărilor bolnavi şi săraci, înfiinţat şi administrat de regretatul profesor Dionizie Făgărăşanu, numirea de »Fondul Dionizie Făgărăşanu pentru ajutarea şcolărilor bolnavi şi săraci«.

Serbarea zilei natale a regelui Carol în streinătate. Din Metz (Germania) se comunică că aniversarea zilei natale a regelui Carol al României a fost sărbătorită de ofiţerii reg. 9 dragoni »Regele Carol I al României« în mod deosebit. Seara a fost un banchet la casino, la care a luat parte numeroşi ofiţeri superiori din garnizoana Metz. Comandantul reg. lt.-col. Iochmus a ţinut un prea frumos discurs, în care a relevat calităţile şi meritele regelui Carol precum şi fazele triste, prin care a trecut România în ultimul timp şi modul înţelept cum s'au potolit spiritele.

Ştiri şcolare. Vacanţele de Paşti la scoalele române centrale din Braşov se încep mâne Mercuri la oarele 9 a. m. şi durează până inclusiv Dumineca Tomei. Examenul de clasă cu elevii din cl. VIII gimnazială va avea loc în zilele de 3/16, 4/17 şi 5/18 Maiu a. c. iar examenul scrip-turistic de maturitate în zilele de Luni, Marţi, Mercuri şi Joi 7/20, 8/21, 9/22 şi 10/23 Maiu a. c. Examenul verbal de maturitate este proiectat să se ţină în zilele de 4/16—9/22 Iunie a. c.

Inaintări. Intre ofiţerii de infanterie avansaţi cu ziua de 1 Mai n. găsim şi pe următorii Români. Noul comandant de brigadă din Braşov d-l colonel Mihail Sandru a fost înaintat la rangul de general de brigadă; domnul locotenent Aurel Broşlean din regimentul 64 a fost numit căpitan cl. II, iar sublocotenentul Mihai Stoica a fost înaintat locotenent. Medici

de regiment cl. II au fost avansaţi medicii sup. Aurel Ijac şi Ilie Câmpian.

Inmormântarea profesorului Simeon Florea Marian s'a săvârşit Vineri p. m. cu o pompă deosebită. Academia română reprezentată prin membrul ei prof. univ. Dr. Ioan a lui G. Sbierea a depus pe mormântul decedatului o cunună de laur de o frumuşă deosebită, lucrată în argint. Ceremonia funebrală a fost săvârşită de 30 preoţi.

Pentru masa studenţilor români din Braşov s'au mai făcut următoarele contribuiri: în memoria fericitului Simeon Damian a mai intrat la fondul »Simeon Damian« de la d-l Iosif Pop, jude la curie suma de 10 cor.

De la institutul de credit şi economii »Veneţiana« din Veneţia de jos au intrat 25 cor., dela d. A. Ciuta (Satulung) 10 cor.

Primească marinimoşii donatori cele mai călduroase mulţămite. — *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Academia Română. Sâmbătă Academia română a lucrat în secţiuni pentru a hotărâ distribuţia premiului Adamachi divizibil. Astăzi Academia se va întruni în plenul ei pentru a proclama pe noii premiaţi. Vor fi prezenţi d-nii Pompiliu Eliad Dr. Câmpeanu şi Erbiceanu. Joi Academia ia vacanţă până după Dumineca Tomei. Prima şedinţă după sărbători, şedinţă publică, va avea loc Vineri 4 Mai a. c. Înainte de sărbători Academia nu va mai ţine decât o singură şedinţă intimă mâne la oarele 2 d. m., când se va proclama, probabil, noul preşedinte pe un period de trei ani, în locul d-lui I. Kalinderu, care nu mai poate fi reales.

În şedinţa de Vinerea trecută a Academiei române d-l Ioan Kalinderu a deschis şedinţa remiţând Academiei din partea d-lui Gh. Bengescu, ministrul plenipotenţiar şi membrul corespondent al Academiei câteva manuscrise şi un mare număr de scrisori ale lui V. Alexandri.

D-l Kalinderu a făcut tot-odată o amănunţită dare de seamă asupra acestor manuscrise arătând că sunt un text al »Horei dela Sinaia«, o notiţă autobiografică a poetului, începând dela 1843 până la 1856 şi o notiţă despre începuturile literaturii române, în special din prima jumătate a veacului trecut. Asemenea 122 de scrisori, toate adresate d-lui Bengescu, care era în relaţiuni amicale cu nemuritorul poet. Pe lângă cesiuni personale şi de serviciu, de pe când era ministru ţării la Paris, scrisorile se referă şi la cesiuni de interes general. Toate înfăţişează însă pe Alexandri cu spiritul vioiu şi adânc pătrunzător al oamenilor şi lucrurilor.

Sfârşind d-l Kalinderu zice că aceste manuscrise sunt de sigur o preţioasă comoară de amintiri pentru d-l Bengescu, care face un scump sacrificiu, numai fiindcă e vorba de Academie, care e o vrednică păstrătoare a tezaurului nostru naţional.

Membrii Academiei decid să se aducă mulţămirile cele mai călduroase donatorului.

Cât a costat călătoria împăratului la Praga. »Prager Tagblatt« află că cheltuiala menajului în timpul petrecerii monarhului în Praga se va urca la suma de 160 mii cor., aşa dar cam 11.430 cor. pe zi. Cele şapte prânzuri la curte au costat 20 mii coroane. Pentru fie-care tacâm se vin vre-o 90 cor. Majestatea Sa lasă a se servi oaspeţilor săi vinuri, din cari sticla costă câte odată la 40 cor. Cheltuielile totale ale petrecerii împăratului şi regelui în Praga se scotocesc cam la 320 mii coroane.

Cel mai mare balon. Sâmbătă la 7 oare seara s'a ridicat în parcul aero-clubului de la St. Cloud în apropiere de Paris cel mai mare balon al Franţiei »Aigle« care cuprinde în sine 415 mii metri cubici de gaz aerian. În coşul balonului erau zece persoane, între care şi cunoscutul aeronaut Santos-Dumond. Un mic balon îl va însoţi în »promenada printre nori« ce s'a anunţat în program c'o va face.

Aromânii din America. Numărul Aromânilor — în zdrobitoare majoritate tineri între 20—30 de ani — cari îşi agonisesc existenţa în Statele Unite ale Americii de nord, trece de două mii. Mai toţi sunt buni naţionalişti cu dragoste pentru neamul lor. Amănunt caracteristic şi demn de notat este, că mulţi dintre aceştia n'au fost la şcolile româneşti şi n'au învăţat carte românească, însă prin contactul lor cu tinerii noştri cunoscători de carte românească şi ei au fost aduşi la conştiinţa naţională şi au îmbrăţişat cu dragoste ideea românească. Aromânii au în America două societăţi cu scopuri naţionale şi de binefacere. Una şi cea mai veche e »Fărşiro-

tul«, înfiinţată acum vre-o trei ani şi în jurul căreia sunt grupaţi numai Aromânii fărşiroţi. Această societate are peste 140 de membri şi dispune de un capital de mai bine de 5000 de lei. A doua societate aromânească din America e »Lupoaică«, care deşi înfiinţată nu mai mult de şase luni, numără vre-o 135 de membri şi dispune de un capital de aproape 3000 de lei.

Stipendii pentru ucenicii meseriaşi. »Asociaţiunea pentru sprijinirea învăţăcelilor şi sod. rom. meseriaşi din Braşov« publică concurs pentru conferirea a 14 stipendii de câte 40 coroane pe anul 1907. La aceste pot compete *ucenicii de sub scutul ei*, având a-şi instrua rugărilor cu următoarele documente: 1) Contractul în original, sau copie autentică. 2) Atestat de paupertate şi 3) Cărticica de şcoală. Cere-urile se vor adresa comitetului şi se vor preda d-lui R. Frateş, secretarul asociaţiunii cel mai târziu până în incl. 7/20 Mai a. c. Cele intrate după acest termin nu se vor lua în considerare. *Petru Popp*, preşedinte.

Sosirea ducilor de Mecklemburg la Bucureşti. Marele duce şi ducesa de Mecklemburg, care după cum se ştie au vizitat Bulgaria, au sosit în Bucureşti ieri la 11 oare însoţiţi de principele Ferdinand, care le-a eşit în întâmpinare la Giurgiu cu un tren special. La gara de nord oaspeţii au fost întâmpinaţi de regele, regina, întreaga casă civilă şi militară, de principesa Maria, de mai mulţi ofiţeri superiori şi numeroase persoane marcante. De la gara de nord ducesa de Mecklemburg s'a urcat într-o trăsură deschisă cu regina şi ducele de Mecklemburg cu regele într'altă trăsură, ducându-se la palatul regal, unde sunt găzduiţi. La palat onorurile militare au fost date de un pluton de artilerişti cu muzică şi drapel. La sosirea cortegiului regal muzica a intonat imnul german.

Procesul »Foi Poporului«. În procesul intentat d-lui Silvestru Moldovan pentru un articol publicat în »Foaia Poporului«, senatul de acuză al tribunalului regesc din Cluj s'a pronunţat în şedinţa ţinută în 10 Aprilie n. c. declarând că acuza ridicată din partea procurorului e nemotivată, prin urmare a respins-o şi a decretat sistarea procedurii judecătoreşti. Procurorul a apelat.

Societatea pentru cultura şi literatura poporului român din Bucovina în adunarea sa generală din 21. I. c. şi-a ales următorul comitet: preşedinte: conzilier consistorial d-l Dionizie cav. de Bejan, vice-preşedinte: secretar la procuratura de finanţe d-l Dr. Alexandru baron Hurmuzachi. Membrii: prof. universitar Dr. Vasile Gaina, prof. univ. Dr. Sextil Puşcariu, prof. Grigori Halip, consil. de tribunal Emilian Isopeşcu, protopresbiter staurofor Ioan Procopovici şi prefect seminarial Adrian Bocca.

Ofiţeri români distinşi de Maj. Sa. Din Praga se comunică ziarelor din România următoarele: Cu prilegiul vizitărei oraşului de către împăratul Francisc Iosif timp de două săptămâni ofiţerii români de artilerie, locotenentii I. Puiu şi Căpităneanu ataşaţi la reg. 8 »Kaiser Franz Iosef« au fost invitaţi la dineurile oferite de împărat. Intre alte întrebări puse ofiţerilor români, împăratul şi-a exprimat bucuria, că România a reintrat în liniştea de odinioară şi a adus elogii condeitei soldaţilor români.

Din România se anunţă că marele artist român d-l C. I. Nottara, fost societar al Teatrului Naţional din Bucureşti, va fi reprimat în teatru cu toate titlurile ce posedă.

Teatru german. Mâne se joacă comedia »Der letzte Brief« de Sardou, iar Joi piesa »Alt Heidelberg«.

Musică pe promenadă. Mâne, Mercuri, 1 Mai va cânta muzica oraşului la oarele 5½ p. m. pe promenada de jos.

Preot arestat. Foile maghiare aduc ştirea, că preotul jesuit George Weininger, care a furat diferite obiecte de argint mai întâiu în Pojun, apoi în Szent Endre, a fost prins şi arestat.

De la societatea filarmonică. Mâne, Mercuri, la oarele 8 repetiţie.

Revărsarea Tisei. Din Sighetul-Marmaţiei se telegrafiază, că apele Tisei s'au revărsat la Körösmező pricinuind pagube de 30.000 c.

Prefeturile cerealelor. Timpul anormal, nefavorabil dezvoltării sămănăturilor a avut de urmare, că prefeturile cerealelor se urcă. Au contribuit la aceasta şi rapoartele nefavorabile sosite din America, unde până acum starea sămănăturilor era bună, frigusul din urmă însă a stricat mult. În câteva state din America de Nord, cari produc cantităţi mari de cereale au fost chiar înghieturi, cari au pricinuit mari pagube în sămănăturile de toamnă şi au împiedecat continuarea lucrărilor de primăvară; grăul, s'a scumpit în New-York cu 75 fleri de maza metrică (100 kilograme); în Anglia cu 40 fleri, iar cucuruzul cu 45 fleri.

În Belgia, Țările de jos şi Franţa încă s'a scumpit grăul cu 40—50 fleri de majă m. (100 kgr.) în Germania grăul s'a scumpit cu 70 fl. iar săcara cu 60 fl. În România, Bulgaria şi Rusia, fiind starea sămănăturilor slabă, producţiuni cer-preturi urcate pentru cereale.

La bursa din Budapesta în tot cursul săptămânei ultime tendenţa a fost fermă. La sfârşitul săptămânei bursa de cereale a fost foarte agitată, s'au petrecut scene sgomotoase, cari numai în timpuri grele se observă. Toate împrejurările, îndeoseb timpul rece ce se vesteşte de pretutindeni — întăresc producţiuni în convingerea, că recolta din anul curent va fi inferioară celei din anul trecut. Dacă timpul nu va deveni mai favorabil dezvoltării sămănăturilor, e de prevăzută că preţurile cerealelor se vor urca încă.

În săptămâna trecută s'au vândut în Budapesta 135.000 măzi metrice (grău), preţul în cursul săptămânei a crescut cu 1 cor. de maza metrică (700 kilograme) cel al săcării de asemenea cu aproape 1 coroană. Orzul şi ovăşul şi-au menţinut preţurile, circulaţiia a fost minimală. Cucuruzul spre sfârşitul săptămânei a fost căutat preţul s'a urcat cu 60 fleri de maza metrică (100 kilograme).

Săptămâna trecută au sosit la Budapesta 197.753 măzi metrice (q) grău, 9178 măzi metrice (q) orz, 12.907 măzi metrice (q) ovăş şi 37.968 măzi metrice cucuruz, s'au expedit în acelaş timp 123.778 măzi metrice (q) făină, 23.347 măzi metrice tă-răţe, şi 4223 măzi metrice (q) săcără. (L.-s.)

ULTIME STIRI.

Budapesta, 29 Aprilie. Incepând cu 1 Maiu st. n. camera va lua vacanţă până în 12 Maiu. În 12 Iunie se va începe vacanţa de vară, care va dura până în 12 Oct. st. n.

Viena, 30 Aprilie. Ministrul de externe bar. Aehrenthal a plecat astăzi la Berlin.

Diverse.

Apărarea soacrei. La Londra un om chemat înaintea judecătorului de pace, fiindcă deseori maltrata pe nevasta sa, încerca să arunce toată vina neînţelegerilor sale de acasă pe soacra sa. Judecătorului de pace nu-i plăcu de loc aceasta şi zise între altele: — »Nu înţeleg de ce toţi aruncă toată răutatea lor asupra bieteii soacre; eu cunosc pe un om, care n'are decât vorbe dulci pentru soacra sa, el nu încearcă nicl-odată a-i atribui cauza neplăcerilor lui casnice, nicl-odată nu se plânge de dânsa, ca alte persoane. Acuzatul se gândi puţin apoi esclamă: — »Ah, şi eu l'am cunoscut pe acel om! Se numia Adam.«

Congresul esperanţiştilor. Se fac la Cambridge grandioase pregătiri pentru organizarea unui congres al esperanţiştilor, care va avea loc probabil în luna August. Se crede că vor participa la acest congres nu mai puţin de 7000 esperanţişti şi deoarece oraşul e mic, se vor lua măsurile necesare, ca toţi aceşti oaspeţi să poată găsi un adăpost vrednic de dânsii. Afară de aceasta s'au deschis cursuri de limba »esperanto«, la care trebuie să asiste toţi poliţistii, servitorii şi băştii hotelurilor şi ai restaurantelor, deoarece congresişti au declarat, că în tot timpul cât va dura congresul, nu vor întrebuinţa altă limbă. Câţiva profesori universitari s'au decis să traducă în esperanto câte-va tragedii de ale lui Shakerpeare, cari vor fi reprezentate la teatrele locale de către artiştii esperanţişti de diferite naţionalităţi.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Corsete franţuzeşti şi corsete pentru dame în poziţie, specialităţi de bandaje pentru stomac, pânţec, gradhalter cu preţuri ieftine se capătă la Rappaport B. Strada Porţii Nr. 16 etajul I.

Deschidere de Grădină.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public, că începând cu 1 Mai st. n. s'a deschis grădina apartinătoare Restaurantului din Târgul Cailor Nr. 15 (lângă băile cele nouă).

Zilnic se servește bere proaspătă, vinuri naturale de Transilvania.

Piept de miel, fleică la grătar și în genere mâncări bune și alese.

Un dejun bun cald ori rece cu un păhar de bere sau un „spritzer“ costă 40 fileri.

În cas de timp nefavorabil stau la dispoziția publicului 3 odăi.

Cu toată stima

Constantin Jianu,
restaurateur.

(1-8).

Brassó vármegye alispányától.

Sz. 4446-1907.

Hirdetmény.

Brassó vármegye 1906 évi zár-számódásai az állandó választmány-nak folyó évi április hó 27-én tartott ülésében történt tárgyalása után az 1886: XXI. t. c. 17 §-a értelmében 15 napon át közszemlére kitétetnek.

Erről a vármegye közönségét oly megjegyzéssel értesitem, hogy a zár-számódások a jelzett határidő alatt a várm. tanácskozási ülésteremben a hivatalos órán belül betekintheők s a netalán azok ellen felmerülő észrevételek nálam szóval vagy írásban bejelentendők.

Kelt Brassóban, 1907 évi április hó 27-én.

Dr. Jekel Frigyes s. k.
kir. tanácsos alispán.

La espositiile igienice din Cairo în anul 1896 și în Londra la anul 1898 a fost premiat **Spiritul Reuma a lui Vidder** cu diploma de onoare și cu medalie de aur. Probat de capacități medicale și întrebuințat cu succes în spitale

SPIRTUL-REUMA și FLUID de PUTERE,

are efect sigur la toate părțile corpului și anume: contra reumatismului durere de nervi, șoldină, ischiaz, asthmă ș. a. În multe cazuri efectul este atât de mare, că după o fricțiune încetează durerile.

Dureri de dinți și cap vindecă în 5 minute

Prețul unei sticle cu instrucție 1 coroană, sticle mai mari cu 2 cor. 40 bani.

Depou principal în Budapesta: la farmacia d-lui **Josif Török** Király-utca nr. 12 și Andrássy körút nr. 26, și la d-l **A. Egger**, Váci körút 17. asemenea în toate farmaciile din provincie, precum și la proprietarul

WIDDER GYULA

farmacist în Sátoralya-Ujhely. Comande din provincie se efectuează prompt. **Depou în Brașov:** la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekelius, Franz Kelemeo, Friedrich Steiner, Ed. Kugler. 19-20, 2719.

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Aprilie n. 1907.

Renta ung. de aur 4% 112 20
Renta de corone ung. 4% 94 25
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2% 83 15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% 94 15
Bonuri rurale croate-slavone 95 45

Impr. ung. cu premii 197.35
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin . 149.—
Renta de hârtie austr. 4 1/2% 98 50
Renta de argint austr. 4 1/2% 98 40
Renta de aur austr. 4% 116.70
Renta de corone austr. 4% 98 50
Bonuri rurale ungare 3 1/2% 88.15
Losuri din 1860 . . . . . 150.50
Acțiil de-ale Băncii ung. de credit 1766 —

Publicațiune.

Subscrișii proprietari de cafenele au onoarea a face cunoscut On. oaspeți, că în urma urocărei prețului la mai toți articoli de consumație precum și a cheltuelilor regiei sunt constrânși, că cu începere dela 1 Mai să urce puțin prețul la unele mâncări și beuturi precum și taxele jocurilor.

Sperăm că On. public va lua în considerare motivele procedurii noastre, și le va afla justificate.

Rugându-ne și pe viitor de sprijinul On. public semnăm

Cu toată stima

Marie Krauss.
Wächter & Comp.
Wenzel Choduba.

(2685,1-1).

Licitație minuendă.

Comitetul Reuniunii Femeilor Române din Abrud, Abrud-sat și jur, prin această publică concurs pentru luarea în întreprinderea **zidrei școalei de fete din Abrud.**

Planul și condițiunile se pot vedea la subscrisa presidentă a reuniunii.

Ofertele provăzute cu vadiul de 10% dela suma preliminară de 23,613 cor. 61 fil. sunt a se trimite la adresa subscrisei presidente până în 6 Maiu a. c.

Vadiul se poate înlocui cu asigurare hipotecară corăspunzătoare.

Ofertele se pot face pentru întreprinderea întreagă, ori separat pentru lucrările de zidar, bărdăși, măsar, ferar etc., iar comitetul reuniunii va avea dreptul de a primi ori care dintre ofertele întrate, ori a nu primi nici unul dintre acele.

Ana Filip,

presidenta reuniunii femeilor române din Abrud, Abrud-sat și jur.

(1-1.)

Imobil de vânzare

pentru clădiri de vile.

În Noa a cel mai plăcut loc climatic (27 minute depărtare de Brașov) este de vânzare în parcele din mână liberă **locul uscat de grădină**, vis-à-vis de „Elisium“ încunjurat de pădure frumoasă de brazi și foarte potrivit **pentru clădiri de vile.**

Informații mai de aproape de proprietarul **Friedrich Aesch** strada Țintașilor Nr. 11. 2830,2-5.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Commis

harnic, bine vărsat în branșa ferăriei se acceptează pr. **1 Maiu a. c. la**

„SEVERINEANA“, societate comercială pe acții **CARANSEBEȘ.**

(2817,5-5.)

Garantează soiuri veritabile de TRANDAFIRI și POMI RODTORI. M. Fr. Wilk jun. & Comp. Codlea (Comitat Brassó). PREMIAT CU MEDALIA D'OR 1906 PLANTATIUNE NOUĂ DE GRĂDINI. CATALOG PRINCIPAL GRATIS.

De vânzare.

Vila

ROSA SCHOPISCH în Noa Nr. 12-a cu 7 odăi; Pivniță, grădină frumoasă este de vânzare din mână liberă sau de închiriat.

Informații se pot lua dela proprietăreașă, **Brașov, strada de mijloc Nr. 10.** Nr. 2801,2-3.

ANUNȚ!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință că cu privire la sezonul de primăvară m'am provăzut cu cele mai nouă forme și fazoane de

Pălării

de calitate cea mai fină și cu prețurile cele mai moderate, cu deosebire fac atent pe Onor. Public Român despre **Pălăriile și Cilindre (Giubene)**, din renumita fabrică a lui **I. HEINZ-ITA** furnisor al Curții C. R. din calitățile cele mai fine. Pentru sezonul de vară încă m'am provăzut cu **Pălării de paie** din formele cele mai moderne și **Calitățile cele mai fine** și cu prețurile cele mai moderate. **Reparaturi** efectuez, **bine prompt și efin.**

Pentru cercetare cât mai multă

Rămân cu distinsă stimă

A. Meșotă

Strada orfanilor Nr. 3.

ATELIER DE GARDEROBE ELEGANTE PENTRU DOMNII

după măsură.

Executarea foarte fină.

Potriveală fără cusur.

Mare asortiment de

NOUȚĂȚI

moderne, de stofe indigene și din streinătate.

J. LISCHKA,

Brașov, Strada Vămiei nr. 21.

De Paști.

Cele mai bune și fine parfumuri, Săpunuri și articole de toaletă, fabricat unguresc, austriac, german, francez și englezesc elegant ajustate, precum și pentru biserică lumânări de ceară și stearin **cu prețuri foarte ieftine** se capătă la

G. EITEL,

Brașov, Strada Vămiei 18.